

kérdőjel

A Debreceni Orvostudományi Egyetem lapja 3. évfolyam 1994. október

A tartalomból:

Több kórház a padlóra került

Elvonókúra - kicsiknek, nagyoknak

Az év oktatói

Orvosavató

A rektori hivatal információi

Kép-telen sorok

Új egyetemi tanárok

Foglalkozása sportorvos

Orvostörténeti speciál kollégium

Kérdőjel-műhely

?

Művészek a medikusokért

Ádám és Éva. Pogány Gábor Benő szemrevaló szobra

A művészek, amióta csak léteznek, igénylik, hogy koruk társadalma elismerje és támogassa őket. Sajnálatos, hogy ma ők lépnek elő mecénássá, és segítik azokat, akik náluk is nehezebb helyzetben vannak. Ezekkel a gondolatokkal nyitotta meg dr. Módis László rektorhelyettes a Magyar művészek a medikusokért című kiállítást és aukciót október 16-án, az egyetem elméleti tömbjében.

Kilencven kortárs magyar művész ajánlotta fel 146, árverésre bocsájtott alkotása árát a kollégisták életkörülményeinek, művelődési lehetőségeinek javítását célul tűző, és az akciót szervező Első Alapítványi Kollégium a DOTE-n Alapítvány javára. Az előkészítésből oroszlánrészt vállalt Sárkány Csaba, a 3-as kollégium bizottságának vezetője, aki nem hiába kilincselte a Művelődési és Közoktatási Minisztériumban, mert ha támogatást nem is tudott szerezni, egy jó ötletet kapott, ami - sokak segítségével - megvalósíthatónak látszott. A szolnoki Képesarnok Vállalat vezetőjétől kapott lista alapján vették fel a kapcsolatot a művészekkel, akik nagyvonalúak voltak. Sárkány Csaba és Varga Emma hallgatók mellé állt a közművelődési bizottság, értékes segítséget nyújtott a kiállítás megrendezésében Katona Bálint fotóművész, fellépett a megnyitón Jantyik Csaba színművész és a DOTE kórusa. A kiállítás fővédnöke Hevessy József polgármester, védnökei Lukovics András a Kölcsey Művelődési Központ igazgatója és dr. Módis László, az alapítvány kuratóriumának elnöke voltak. Az október 22-i aukción majd negyven mű talált gazdára, mintegy 420 ezer forint gyűlt össze a kollégisták javára. A többi műalkotást novemberben még meg lehet vásárolni, kikiáltási áron, a II-es kollégium minigalériájában.

Több kórház már a padlóra került

A pontrendszer a kevés beteget drágán ellátó intézményeket jutalmazza

A régió egészségügyi ellátása, a légiségély szolgálat gondjai és az egyetem aktuális problémái voltak a témái annak a sajtófogadásnak, amelyet szeptember 21-én tartott az egyetem vezetése a DOTE-n.

A Magyar Közlönyben egy éve jelent meg az Antall-kormány rendelete a keleti régió felzárkózásának lehetőségeiről, amely kitért a DOTE rekonstrukciós problémáira is. Az intézmény épületei átlagosan hetven évesek, átfogó rekonstrukció az elmúlt hatvan évben nem volt. Az említett rendelet alapján, csak a legszükségesebb kiadásokra kiterjedő számítás szerint a rekonstrukció több milliárd forintba kerülne. Dr. Gergely Lajos rektor, aki mindezeket az újságíróknak elmondta, reményét fejezte ki, hogy a Horn-kormány nem dönt a munkálatok elhalasztása mellett, mert ez katasztrofális állapotokat eredményezne. Az idén száz millió forintot vontak el az intézménytől, igen nehéz helyzet elé állítva ezzel azokat, akik itt dolgoznak. „A Pénzügyminisztérium újabb támadásaira már csak megadással válaszolhatunk” - állapította meg a rektor.

Dr. Módos László oktatási rektorhelyettes a felsőoktatási törvény fogyatékosága miatti csalódásuknak adott hangot: a jogszabály érvényesítéséhez ugyanis tízenhat végrehajtási utasítás

hiányzik. Az orvosképzés Magyarországon még mindig rendkívül hagyományos. Fejlettebb nyugati országokban a frissdiplomás orvosok nem gyógyíthatnak alanyi jogon, önállóan, csak akkor ha megkapták az első „ráképzést”. A tandíj bevezetését a legtöbb oktató helyesli, elsősorban azért, mert ez erősebben motiválna a tanulásra. Három egyetem számításait alapul véve egy hallgató képzése 700 ezer forintba kerül egy tanévben. Ha ezt a pénzt nem kapja meg az intézmény, kénytelenek lesznek valamennyi jelentkezőt felvenni az első évfolyamra.

A klinikai rektorhelyettes képviselő Csécei András doktor a régió egészségügyi ellátásának két nagy problémáját emelte ki. 1993 óta a DOTE és a klinikák a Művelődési és Közközműügyi Minisztériumhoz tartoznak, s az MKM még kevésbé tud jó tulajdonos lenni, mint a Népjóléti Minisztérium volt. A DOTE Debrecen városi kórháza is egyben, szerencsés volna, ha az önkormányzat nemcsak szívügyének tekintené, mi történik itt, de segíteni is tudna az intézmény működtetésében. A másik feszültségforrás: az Országos Egészségbiztosítási Pénztár igazságtalan pontrendszer alapján finanszírozza az intézményeket. A járóbetegek ellátása után kapható pontszám országosan egységes, a kórházi ellátás pontszámai között azonban indokolatlan különbségek vannak, egy

olyan értékelési rendszer alapján, amely a kevés beteget magas költséggel ellátó intézményeket részesíti előnyben. Nem kis részben az igazságtalan finanszírozás miatt több kórház már a padlóra került.

Bíró Vilmos doktor, a Kenézy-kórház baleseti sebészetének osztályvezető főorvosa a légi betegszállítás gondjairól szólt. Ha valakit kórháztól húsz-harminc kilométerre ér súlyos baleset, figyelembe véve a telefonhiányt, az utak zsúfoltságát, szinte semmi esélye arra, hogy a mentőautó még életében kórházba érjen vele. Az európai norma szerint a segélykérő hívástól számított tizenöt percen belül a helyszínre kellene érnie a mentőnek. Debrecenből a látóképi csárdához fél óra alatt lehet eljutni... A légi szolgálat beindítása nem halogatható azért sem, mert a megye egyes részeinek mentőellátása - figyelembe véve az elérhetőséget - megoldatlan. Hajdú-Biharban csak két településen, Berettyóújfaluban és Debrecenben van traumatológiai osztály. A megye készen áll a légi szolgálat üzemeltetésére, az ideiglenes leszállóhelyeket is kijelölték már, kettőt a klinika területén, egyet-egyet a Kenézy-kórházban, illetve a berettyóújfalui területi kórház mellett. A légi beteg- és sérültszállítás azonban rendkívül költséges, egyetlen „repült óra” harmincezer forintot emészt fel.

B.M.

Elvonókúra - kicsiknek, nagyoknak

A gyermekek szemünk fényei, akkor is, ha nem mi, hanem más anya szülte őket. A szomszédék Pistikéjét éppúgy figyelmeztetjük, ha ártatlan mosollyal egy autó alá készül futni apró lábain, mint a testvérünk, a barátaink, vagy bárki gyermekét. A gyerekeket óvják a szüleik - feltételezzük most, hogy komolyan veszik magánéleti hivatásukat -, a nagyszüleik, a nagyobb testvérek, a pedagógusok és valamennyi felnőtt, aki megértette, hogy nem tehet mást, mert ez a dolga. Érthető hát, hogy a gyermekklinikát fenyegető anyagi ellehetetlenülés hírére sokan felkapták a fejüket.

A Benkó Dixiland Band tagjai fejük mozgatása mellett jótékonyági koncertet adtak a Csokonai Színházban október 3-án, hogy muzsikálásuk eredményeként életmentő műszereket vásárolhasson a klinika. A koncert apropóján tartott sajtótájékoztató nyomán röppent fel a hír: attól lehet tartani,

hogy a gyermekklinikát bezárják. Rektorunk szerint az egyetem vezetése nem adott okot egyetlen kijelentésével sem a félelemre. A kis betegeket persze a Kenézy kórház is elláthatná, de klinikát már csak azért sem lehet bezárni, mert az egyetemnek oktatnia kell valahol gyakorlatban is a gyermekgyógyászatot.

Mondják, véletlenek nincsenek. Oka van annak is, hogy a gyermekklinikán dolgozók agyába befészkelte magát a működésképtelenség, a bezárás réme. Bizottság vizsgálja, milyen mértékben okozta ez, vagy a finanszírozás alapját képező igazságtalan pontrendszer, esetleg más a gyermekklinika 11 milliós deficitjét. Az esztendő hátra lévő négy hónapjában a klinikai rektorhelyettes aláírása nélkül nem adhatnak le rendelést a klinikák. A döntés nem a nélkülözhetetlen gyógyszerrendelések visszaszorítására, hanem a súlyos pénzügyi helyzetben elvárható, megfontolt költsékezésre ösztönözne. A DOTE az 1994-es esztendőnek 25 millió forinttal kevesebb

pénzzel vágott neki, mint az előzőnek. Nyáron újabb 17,5 milliót vontak el az egyetem fejlesztési keretéből, s az új parlament is az apanázs megkurtítására készül: mintegy 50 millió forintot akar visszavenni a pótköltségvetés javára, miközben a gyógyszer- és energiaárak lassan az égig érnek.

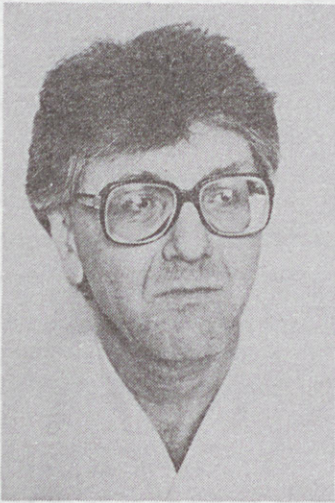
A DOTE-nek még nincsenek kifizetetlen számlái, annak ellenére, hogy 150 milliós adósságot görget maga előtt. A talpon maradás ára azonban nem csekély. Főzik az injekciós tűket, háromrtegű kötszer helyett házi készítésű gúzzal és leukoplasztal fedik le a sebeket, az egyik klinika épületének az oldalából csorog a szennyvíz, és így tovább. Így? Tovább? Az egyetem vezetése világosan látja: újabb elvonást már nem él túl az intézmény. Vajon mikor gyűl a fejekben máshol is világosság?

Balázs Melinda

Bemutatjuk az év oktatóit

A diákönkormányzat harmadik éve választja meg az év legjobb és -szavazólapok nélkül ugyan, és egymás között - az év legrosszabb oktatóit. Az utóbbiakról általában kevés szó esik, mert a negatív véleménnyel nem illik dicsekedni. A legjobbakat viszont ünneplik, s ez a tisztelet egyúttal arra is jó, hogy az oktató visszagondoljon az eddig megtett életútjára, és saját maga is mérlegre tegye tudását. Az 1993/94-es tanévben nyújtott teljesítménye alapján a hallgatóság Schlammadinger Józsefre, Aradi Jánosra, Gomba Szabolcsra, Szép Imrére és Kertai Pál doktorra voksolt. Sorozatunkban szeretnénk megismertetni a diákság körében népszerű oktatókat azokkal a hallgatókkal is, akik még nem találkoztak velük.

"Nálam sokkal jobb előadók vannak..."

Schlammadinger József, a biológiai intézet docense, 1965. október 1-jén került a DOTE-re. Először bakteriális-operonális szabályozással foglalkozott, ebből a témából írta a kandidátusi disszertációját is. Utána érdeklődése az emlős sejtek felé fordult, és a sejtmag szerkezetét, a

chromatin, valamint a metafázis kromoszómák szerveződését tanulmányozta. Egy olyan eljárást alkalmaz, amely segítségével a chromatin állomány nagy felületre kiteríthető, s így finomabb részleteket lehet megfigyelni, segítségével új oldaláról ismerhetjük meg az anyagot. Hálás kutatási téma, de pénz hiányában csak "takaréklángon" folytathatók a kísérletek.

A tanár urat az is érdekli, hogy milyen, saját sejtekben kimutatható antigének ellen termelnek ellenanyagot az autoimmun betegek. Komoly problémát jelent ez az immunológusok számára. A III. számú belgyógyászati klinikától kapott savókat sejtenyészeteken vizsgálja, s az eredmény a diagnózis megerősítésében játszik szerepet. Kollégájával, Czirják László docenssel rendszeresen publikál ebben a témában.

Véleménye szerint az elsőévesek miért Önnek adták az év oktatója címet?

- Ezt a hallgatóktól kellene megkérdezni ők nyilván jónak tartanak. Ha az én véleményem érdeklő: nem szavaznék magamra, mert nálam sokkal jobb előadók vannak. Talán azért választottak engem, mert még nem ismerik ezeket a jobb előadókat. Lehet, hogy nem szavazott mindenki. Egyedülálló nevem van, s ez maradt meg bennük? Nem tudom. Az viszont biztos, hogy ez a rendszer - az előbbi kétkedő megjegyzéseim utalnak erre - nem működik pontosan, nem tükrözi mindig a realitásokat. Jobb lenne, ha valamilyen pontozásos rendszert vezetnének be, bár akkor is támadhatnának kétségek, mert nem minden hallgató vesz részt a szavazáson. Beiratkozáskor ugyan mindenki megkapja a szavazólapot, de a gyakorlat azt mutatja, hogy kevesen adják vissza, és nem válaszolnak minden kérdésre. Az egyik kollégám egyébként azt mondta erről a címről: "Ez azt jelenti, hogy nem én vagyok a leg-

jobb, viszont én tudok legjobban úgy beszélni, hogy az a hallgatóknak tessenek." Na tessék! Most tekintsünk el attól, hogy ennek a kijelentésnek a hallgatóra és a tanárra nézve egyaránt lehet negatív értelmezése. Maradjunk annyiban, hogy mindenkinek jólesik, ha megsimogatják a buksiját, és nyomnak rá egy barackot.

- Az a tapasztalatom, hogy a hallgatók elsősorban azokat a tudós egyéniségeket szeretik, akiknek az előadása vagy szemináriuma magas tudományos színvonalú, ezzel egyidőben pedig medikus-központú...

- ... vagyis az ilyen előadó közérthetően beszél, helyesen, pontosan fogalmaz, leköti a figyelmet, kiemeli a lényegét, szemléletesen ad elő és jól szemléltet. Amit a hallgató magába szív, az nem csak a vizsgára szól, hiszen az csupán "technikai követelmény". Olyan szemléletet kap, amely egész pályáján végigkíséri, vagyis praxisához már az egyetemen ki tud alakítani egy olyan szellemi-emberi miliőt, amely hiányában később szinte morzsánként kellene összegyűjtenie minden tapasztalatot.

- Van-e ideális tanár-diák viszony?

- Biztosan van, csak előbb azt kellene tisztázni, mi az, hogy "ideális" és mi az, hogy "viszony". Most erről ne nyissunk vitát. Szerintem a jó pedagógus magától születik, és a megfelelő körülmények hatására alakul ki, válik egyénisége teljessé. A jó diák érdeklődő, a szakmáját a lehető legjobban akarja elsajátítani, kérdez, véleményt mond. Ha az előadáson nincsenek kuncogások (nekem pedig nem kell ennek az okát keresgélnem), ha mindkét fél koncentráll, egymásra figyel, akkor egymásra is talál. Szerintem a siker és a jó kapcsolat elsősorban nem a tananyagon, hanem az ismeretek átadásának módján múlik.

Bemutatjuk az év oktatóit

Aradi János, a Biokémiai Intézet docense 1966-ban Tankó Béla, az akkori igazgató irányítása mellett kezdte meg oktató- és kutatómunkáját. Újabban a mesterségesen nyerhető nukleinsavak biológiai hatásának tanulmányozásával foglalkozik. Egy speciális készülék segítségével adott szekvenciájú oligonukleotidokat állít elő, és azok biológiai aktivitását vizsgálja. Ennek során sikerült egy olyan reverz transzkriptáz inhibitor készíteni, amely elméleti számítások szerint gátolhatja az AIDS-t okozó HIV-vírus szaporodását. Még ebben az évben kiderült, hogy ez az anyag feltételezését *in vitro* mennyire igazolja. Három kollégájával együtt azonban csak sejtkultúrán tudja elvégezni a kísérleteket, mert hiányzik a megfelelő állatmodell.

A magánéletéről annyit árul el, hogy válogatott futó, majd edző volt. A magyar közép- és hosszútávfutókat a montreáli olimpián, Európa-bajnokságon és több Eu-

rópa-kupa versenyen vezette.

- *Van-e valamiféle oktatói hitvallása?*

- Biztosan van, hiszen mindenki tudatosan, meghatározható elvek szerint cselekszik, tanít. Az is igaz, hogy ezt még szavakkal sohasem fogalmaztam meg. Talán az a legfontosabb, hogy a jó tanár magas színvonalú, tudományosan megalapozott, mégis mindenki számára érthető előadásokat tartson. Szerintem fölösleges a tankönyv teljes anyagát elmondani, inkább súlypontoszni kell, és a leglényegesebb fogalmakat, részeket - ha kell négy-öt óra múlva - ismételten tárgyalni, hogy a hallgatóban rögződjenek az összefüggések.

- *Gondolom, a szemléltetés is lényeges szempont.*

- Természetesen, bár én nem annak vagyok a híve, hogy egy előadáson 25-30 diát levetítsek, mert úgy vélem, hogy a kevesebbet jobban lehet elemezni. Bármennyire is hagyományos módszer, a táblai rajzot olykor még eredményesebbnek tartom a diánál, ugyanis egy ábra elkészítésekor a hallgatóval szinkronban vagyok: ő is ugyanazt csinálja, amit én, és a megfelelő információt a rajz egyes elemeivel együtt kapja, tehát jobban rögződik az anyag.

- *A szemináriumokon viszont más elveket követ...*

- Azt hiszem, hogy az elméleti intézetekben minden kolléga azt tartja szem előtt, hogy több szűrőn átjutott, válogatott hallgatókat oktatók, akik olyan korban vannak, amikor szellemileg a legtöbbre képesek. Magyarán: követelünk tőlük. A jó szemináriumon a medikusok megkérdézik azt, amit nem értettek, s ilyenkor a tanár új összefüggésben elismétli előadása bizonyos részeit, kiegészíti az ott elhangzottakat. Én a másodéves

hallgatók szavazata alapján kaptam meg az év oktatója címet. Ez a legnehezebb évfolyam, s ezt még az ösztöndíjszámításnál is figyelembe vesszük. A vizsgakövetelményekből sohasem szoktunk engedni. Valószínűleg ennek köszönhető, hogy a DOTE-n szerzett diplomát külföldön mindenhol elismerik.

- *Milyen légkörben folyik le Önnél egy vizsga?*

- Oldott légkörben... Ez azt jelenti, hogy elbeszélgetek a hallgatóval. Egyébként is tudják rólam, hogy nem haragszom senkire, ha nem tanulta meg az anyagot, azért még lehet nagyon rendes és értékes ember. "Csak" nem vizsgázik le biokémiából, "csak" nem lesz orvos. De ezért a "csak"-ért aztán nagyon harcolnak és felkészülnek. Nem is lehet ez másként, hiszen a hallgatóban az embert és a szakembert egyformán kell tisztelni. Alapozó tantárgyunk a modern orvostudománynak egyre jobban a részévé válik, s ezt elég azzal bizonyítanom, hogy minden betegséget molekuláris mechanizmusokra lehet visszavezetni.

- *Először lett az év oktatója?*

- Igen, és így emléklapokban és némi pénzjutalomban részesültem. Tulajdonképpen erkölcsi elismerésről van szó. Mivel munkám jelentős részét az oktatás tölti ki, jó tudni, hogy itt minden rendben van. A reális képhez azonban az is hozzátartozik, hogy minden választásban vannak szubjektív elemek, sőt a szerencse is közrejátszik. Én ugyanis legalább egy tucatnyi olyan oktatót tudnék felsorolni, akik megkaphatnák (volna) Az év oktatója címet...

/Salga/

Fotók: Horváth Katalin

A siker titka: hit, tudás és szolgálat

Százhatvanhét általános orvost avattak a díszudvarban

A Kossuth Lajos Tudományegyetem díszudvarában tartotta doktoravató ünnepi ülését szeptember 24-én a Debreceni Orvostudományi Egyetem Tanácsa. Dr. Gergely Lajos rektor üdvözölte a megjelenteket, kiemelten is a doktorjelölteket, szüleiket, hozzátartozóikat.

Dr. Módis László oktatási rektorhelyettes doktoravató ünnepi beszédében az egyetem vezetése nevében a következő gondolatokkal állt az új doktorok elé:

Kedves Kollegák! Az egyetemi padoktól való búcsúvétel és az orvosi eskü letétele előtti pillanat szerintem nem a bölcsekedések és intelmek hirdetésére megfelelő alkalom. Ez az egyetem elmondta az üzeneteit Önöknek az elmúlt hat év alatt. Az üzenet az orvostudomány sikeres művelésének három alappilléreiről, előfeltételéről: a hitről, a tudásról, és a szolgálatról szólt. Ezeket az üzeneteket az egyetem nem tankönyvekkel, hanem oktatóinak személyiségével, szavaival, gesztusaival, példamutatásával küldi a diákoknak. Megkapták-e ezeket az üzeneteket tőlünk? Ha az ismeretek megtanulása mellett megadott Önöknek ez az élmény, és a diplomával dokumentált megszerzett tudás mellett szívükbe zárt példaképeket is visznek magukkal, akkor a DOTE alma materként fog Önökre hatni egész életükben. Azok számára, akikhez ez az üzenet nem jutott el, a DOTE csupán iskola, egyszerű képezde marad.

Mit próbált az egyetem üzeni a hitről? A hit szükségességét Albert Schweitzer-i értelemben. Azt, hogy hinnünk kell nemes ügyekben, önmagunkban, a jóságban, az igazságosságban. Csak ennek a hitnek a birtokában tudunk egyes gerinccel harcokat megharcolni, betegeink, kollégáink előtt tekintélyt kiérdemelni. Ezt megtanulhatták elkötelezett, lelkiismeretes, karizmatikus oktatóinktól. Láthattak persze - minek tagadjuk

- cinizmust, riasztó lelki ürességet is.

Milyen üzenetet kaptak a tudás szükségességéről? Talán a legtöbbször. Tanári karunkban a nemzetközileg is nagy elismertségnek örvendő kutató orvosok alkotják a többséget. Tőlük megtanulhatták az igényességet, a színvonalas szakmai munka szeretetét, azt a belső erőt, ami állandó tudásfejlesztésre sarkall. Láthattak persze deprimáló igénytelenséget is.

Kaptak-e elegendő üzenetet a szolgálatról, mint a sikeres gyógyító munka és minden pozitív emberi tevékenység előfeltételéről? Láthattak sok olyan kollégát, aki munkája, betege iránt alázattal gyakorolja hivatását. Láthattak rossz példát is: a pénz és hatalomvágy által vezérelt, a beteget és tanítványt nem sokba néző tanárt, túlzott karriervágy által vezérelt szélkakasokat. Hiszem, hogy értékeink ezen a téren is messze meghaladják hibáinkat, és sokan tudták Önöket szolgálatra tanítani.

Ősi ír áldással

A következő pár perc legyen alkalom köszönet és jó kívánság elmondására.

Köszönöm Önöknek, hogy a DOTE-ra, erre a 76 éves, nagy hírű, számunkra oly' kedves egyetemre jöttek tanulni. Gratulálok Önöknek, hogy kiállták ennek az egyetemnek a nem könnyű próbáit. Külön köszönöm azoknak az erőfeszítéseit, akik velünk együtt dolgoztak az elmúlt három év alatt az egyetem megújításán, vállalva a közéleti szereplés hálátlan feladatát. Nem kevesen voltak Önök között ilyenek. Közös munkánk talán egyik legfontosabb eredménye a tanári kar több, mint felének megfiatalítása volt. Köszönöm szüleiknek, szeretteiknek, hogy minden áldozatot meghoztak az Önök támogatása érdekében. Enélkül az áldozat nélkül most nem állhatnának itt, diplomájukra várva.

Köszönöm tanárainknak, hogy

felnevelték Önöket a DOTE-n, és közvetítették az egyetem üzeneteit. Legalább itt hangozzék el köszönet azoknak, akiknek az áldozatos munkáját a társadalom nem képes méltó módon elismerni. Fiatal kollégáim figyelmébe ajánlom az ősi hippokrateszi eskü egy mondatát, amit a Kosz-szigeti aszklepiionokban mondtak el először mintegy két és félezer évvel ezelőtt Hippokrates tanítványai: "Tanárom" szüleimként tisztellem." Persze az Önök joga, hogy kit fogadnak el igazi tanárnak a tőle érkezett üzenetek értéke alapján.

Személyemben is szeretnék most Önöktől búcsút venni. Jókívánságaimat egy ősrégi ír áldással fejezném ki:

*Legyen előtted mindig út
Fújjon hátad mögül a szél
Melegen süsse arcodat a nap
Az eső puhán essen földjeidre
S amíg újra találkozunk
Hordozzon a tenyerén az Isten.*

Ladies and Gentlemen, in the name of the leadership of this Medical School I say now a goodbye expressing our congratulations and good wishes with an old Irish blessing:

*Let a stepped path be
in front of you,
and the sail blow behind you.
The rays of sun sould smooth
your face,
gentle rain may fertile
your fields. .
And until we meet again,
let the God take care of you."*

Dr. Kovács Tibor egyetemi tanár, a térítéses orvosképzési titkárság elnöke az angol nyelvű kurzuson végzett külföldi állampolgárságú doktorjelölteket üdvözölte, majd dr. Módis László oktatási rektorhelyettes terjesztette elő jelentését, miszerint 147 magyar és húsz külföldi állampolgárságú általános összesen 167 orvostanhallgató tett eleget az előírt ta-

nulmányi követelményeknek. A húsz külföldi hallgató közül kettő summa cum laude, tizenöt cum laude, három rite jelzéssel, a 147 magyar hallgató közül húsz summa cum laude, kilencvenkilenc cum laude, huszonnyolc rite minősítéssel végzett.

Az orvosi eskü letétele után a

rektor és a rektorhelyettesek kézfogással fogadták doktorrá a jelöltet, akik örömtől sugárzó arccal vették át a friss orvosi diplomát. Az új doktorokat dr. Gergely Lajos a rájuk váró felelősségre emlékeztette:

"Kedves Doktortársaim! Önöknek most már kötelességük

léssen tudományos törekvésükkel kiérdemelt hivatásuk tekintélyét megóvni, nem különben szaktudományuknak, és az orvostudományi egyetemnek, melynek doktorai sorába Önöket ezennel beiktatjuk, gyarapodását és virágzását, s ezzel hazánk javát hathatósan előmozdítani."

A Debreceni Orvostudományi Egyetem új általános orvos diplomásai

Bajusz Ágnes
Bakos Gizella
Balázs Zsolt
Balku István
Barják Tamás
Batár Péter
Batta József Tamás
Bálint Alexander
Bányai Krisztina Anna
Bárdos Gyula
Beleznay Gyöngyike
Bettembuk Péter
Békési László
Biczó Éva Helga
Bíró Ágnes
Bobkó Éva
Bodnár Ferenc
Bodor Miklós László
Bojtos Tamás
Borkó Tamás
Borsos Krisztina
Buczko Mónika
Budaí Gizella
Bugán Enikő Erzsébet
Csikász Erzsébet
Cziáky Tamás László
Czinege Zoltán
Daróczi Andrea Magdolna
Darvai László
Deák Attila Béla
Dorogi Edit
Draskóczy Andrea
Eiben György
Fekécs Éva
Felszeghy Enikő Noémi
Filetőth Zsuzsanna
Fodor Andrea Renáta

Fügedi László
Garacharya Sanjay
Gárpás Beáta
Geller Tamás Menyhért
Gergely Nándor
Géhl Zsuzsanna
Gonda Andrea
Gulyás István
Guti Elek
Gyáni Károly
Hagymási Miklós
Hajdú Tamás
Hani el Ali
Hargitai Zoltán
Harsányi Mónika
Hornyák László
Hupuczki Petronella
Imre Gábor István
Imre Gyula
Jakab Zsuzsanna
Jakobei Judit
Jávor László
Józsa Tamás
Juhász Attila
Juhász Róbert
Kandra Beáta
Karászi Éva
Kaszás Anikó
Kádár Katalin
Kedei Noémi
Kemény-Beke Ádám
Kiséry Csaba
Kiss Anikó
Kiss Anikó
Kiss Ferenc
Kiss Gabriella
Kiss Krisztina Sarolta

Kiss Magdolna Krisztina
Klekner Álmos
Kocsis Norbert
Kopcsa Dénes
Kosztju László
Kovács Gábor
Kovács Gábor Csaba
Kovács Károly
Kovács Tamás
Kozma Richárd
Kundrát Anikó
Kurucz Anikó
Leányvári Zsolt
Lengyel András
Lőrinczi Sándor
Maros Tamás Miklós
Martis Gábor
Medelle Zsolt László
Mező Tibor
Mémnyi Ágnes
Micskei Zoltán Csaba
Mike Judit
Molnár Miklós
Nagy Gabriella
Nagy László Tibor
Nagy Zoltán Károly
Nagy Zsuzsanna
Nádorvári Mónika
Nehéz László
Nemcsik Magdolna
Nemes Zoltán
Nyikón Tünde Ilona
Orosz Orsolya
Orosz Viktor
Papp Ágnes
Páll Gabriella
Pinczés Tibor Szabolcs

Pollák Csaba Tibor
Pozsár Kinga
Reményi Gyula
Rokonay Adrienne Éva
Sallai Tímea
Sápy Tamás
Shihada Habib
Stefán Miklós
Szakács Éva
Szántó Marianna Vera
Szentesi Szabolcs
Széll Enikő Ágnes
Széna Andrea
Szlovák Sándor
Szolnoki Andrea
Szűcs Ildikó
Takács Lili
Tar Balázs
Tarsoly Julianna
Tóth Csaba
Tóth Csaba Gyula
Tóth Géza
Tóth Lajos
Tóth Nóra
Tóth Tibor
Tömösvári Ágnes
Török Zsolt
Uray Iván Péter
Utassy Gábor
Varga Sándor
Varga Tamás
Varvasovszky Zsuzsanna
Zelene Dóra Tímea
Zemanek Zoltán Péter
Zombor Erika Anikó
Zsíros Irén
Zsúdel Tamás László

Térítéses orvosképzésben vettek részt

Abu Sweid, Khalid Ibrahim
(Palestinian)
Akhlaghi, Mohsen (Iranian)
Al-Hourani, Saleh Ata Saleh
(Jordanian)
Al-Tatari, Hossam Mohamed
(Palestinian)
Assasi, Ramin (Iranian)

Barhemmat, Hassan (Iranian)
El Bess, Nabil (Jordanian)
El Hindi, Yousef Othman (Jordanian)
Miss Ghannadi, Fatima (Iranian)
Hafez, Kefah (Canadian)
Halpern, Andrew Carl (USA)
Ipsarides, Herodotos (Greek-Cypriot)
Issa, Bilal (Libanese)

Jaher, Osama (Jordanian)
Joannou, Joannis (Cypriot)
Miss Rahnima, Latefeh (Iranian)
Shahak, Ady (Israel)
Mrs Shahak, Hemda (Israel)
Tashter, Yaaghoub (Iranian)

A rektori hivatal információi

Megkezdte munkáját az egyetemi tanács

Négy napirendi pontot tűzött - az „egyebek” mellett - szeptember 27-i rendes ülésének napirendjére a DOTE egyetemi tanácsa: meghallgatták a rektor és a rektorhelyettesek beszámolóját, egyetemi tanári kinevezéseket véleményeztek, véleményt nyilvánítottak a kollektív szerződés módosításáról, egyetértésüket adták honoris causa kitüntetés adományozásához.

Dr. Gergely Lajos rektori beszámolója nem adott túl sok okot az öröme. Bejelentése, mely szerint a parlament büdzsét kímélő törekvései következtében az esztendő végéig újabb ötven millió forintot vonnak el az egyetemről, s ez rendkívül szigorú takarékosági lépéseket követel a DOTE falain belül, senkit nem ért váratlanul. (Kecskés Gábor gazdasági főigazgató becslése szerint a korábbi elvonásokkal együtt közel száz millió forinttal kurtították meg a DOTE költségvetését.) A felsőoktatási törvény úgy rendelkezett, hogy az orvosképző intézmények felügyeletét 1994. január elsejétől a Művelődési és Közoktatási Minisztérium lássa el, 1995-től pedig teljes finanszírozásuk az MKM-en keresztül történik. A minisztérium a rektor véleménye szerint erre nem készült fel, ezért az öt orvosegyetem rektorai kezdeményezték, hogy dr. Fodor Gábor miniszter fogadja őket. A rektor elmondta, támogatja a Népjóléti Minisztérium új közigazgatás államtitkára, Harsányi László javaslatát: az orvosegyetemek speciális helyzete indokolja, hogy a gyógyító munka beruházási és fejlesztési finanszírozását továbbra is a Népjóléti Minisztérium lássa el, az MKM csak az „oktatási pénzeket folyósítsa”. A rektor meghívta Csehák Judit országgyűlési képviselőt, Kökény Mihály politikai államtitkárt, október 26-ra dr. Kovács Pál népjóléti minisztert, hogy tájékozzódjanak, mi történik a Debreceni Orvostudományi Egyetemen. A népjóléti miniszter el-

küldte a kormány egészségügyi koncepcióját, ebben azonban az orvosegyetek sajnálatos módon nem szerepeltek.

A DOTE vezetésének véleménye: a minisztériumnak döntő mértékben kell támaszkodnia az egyetemre, amely az orvosképzés fellegvára és regionális egészségügyi központ is, s ennek megfelelően részesítsék támogatásban.

Többkarú egyetemek

A felsőoktatási törvényt egy éve fogadták el, már is módosításra szorult. A változások közül kettő érinti alapvetően a DOTE-t. Az egyik: 2000-től csak azt a felsőoktatási intézményt tekintik egyetemnek, amely több kart működtet. Ez arra készíti majd az orvosegyetemet, hogy egy, nagy egyetemre tömörüljenek, megőrizve az új keretek között részleges önállóságukat. A másik: változni fog a módszer, amely szerint az egyetemi tanács tagjait megválasztják. A tagság most kétszer három évre szól, az új verzió szerint a jövőben az egyetemi autonómia határozhatja meg, hányszor lehet újraválasztani a testület tagjait.

Visszatérő téma az et-üléseken az Universitas, valamint a KLTE és a DOTE közös vállalkozása, a gyógyszerészképzés. A két egyetem rektora megegyezett, hogy ha a képzés megindulhat, a gyógyszerészi diplomákat a DOTE adja ki, mert az Universitasnak nincs ilyen joga. Az oktatás megkezdésével a az MKM vállalja a lépés anyagi konzekvenciáit. A testület 46 igen 5 tartózkodás és 8 nem szavazattal egyetértett az új szakindításával

Negyven Ph. D. hallgató

Az előzmények után talán senkit nem lepett meg dr. Kovács László rektorhelyettes bejelentése: a tudományos támogatásokat is csökkentették. Tavaly ezer Ph. D. ösztöndíjas volt az országban, az

idén végül hatszáz új hallgatót támogatnak. A DOTE-nek tizenkét új, a tavaly felvettekkel negyven Ph. D. hallgatója van. A Népjóléti Minisztérium egyszeri hatmillió forinttal segítette ezt a képzési formát, amely a nappali tagozatos hallgatók arányában jut el az egyes intézményekhez.

Az egyetem - szóbeli tájékoztatás alapján - megkapta a jogot arra, hogy Ph. D. fokozatot adományozzon. Ez három formában történhet: akinek kandidátusi fokozata van és kéri, az megkapja a Ph. D. oklevelet. Akik régebben szereztek diplomát, szervezeti képzésben nem vettek részt, de tudományos munkát végeztek és el tudják készíteni a doktori értekezéseiket, ugyanúgy benyújthatják a DOTE Doktori Tanácsához, mint ahogy benyújthattak egy kandidátusi értekezést a TMB-hez. Egyetemünkön a doktori képzés nyolc program keretében történik, mind egyiknek önálló vezetője van. Aki med. biol. egyetemi doktori értekezést írt, kérheti, hogy munkáját minősítsék át Ph. D.-vé. Az elbírálásnál fontos szempont a középfokú nyelvvizsga megléte és a megfelelő számú és színvonalú publikáció. Kovács László bejelentette, hogy várhatóan novemberben konferenciát szerveznének, az elméleti intézetek és a klinikák szorosabb együttműködése érdekében.

Kovács rektorhelyettes végül a szervezeti és működési szabályzat vitájával kapcsolatban elmondta: az szmsz-bizottság szerint az anyag nincs megfelelően előkészítve, ezért később kerül az egyetemi tanács elé, miután valamennyi intézet és klinika véleményezte.

Dr. Módis László oktatási rektorhelyettes arról számolt be, hogy még mindig van abból a pénzből, amelynek több, mint a felét pályázati úton lehetett megszerezni, oktató helyiségek korszerűsítésére. Az intézetek és klinikák több, mint fele jutott valamilyen támogatáshoz. A

rektorhelyettes szeptemberben részt vett és előadást tartott az Association for Medical Education in Europe (AMEE) Athénben megrendezett konferenciáján, ahol azt tapasztalta, komoly reformok kezdődtek meg az orvospépzésben. Javasolta, hozzák létre a DOTE-én is az oktatási bizottság tanácsadó szerveként működő curriculum bizottságot, s nyerjék meg az oktatókat a reformlépések kidolgozásához és végrehajtásához. Ennek érdekében megküldi az intézeti és klinikaigazgatóknak a World Summit on Medical Education című edinburghi világkonferencia ajánlásait, az Association of Medical Schools in Europe által elfogadott európai orvosi curriculum-ajánlásokat, valamint az International Federation of Medical Student's Association állásfoglalását. Módis László javaslatára az oktatási bizottságból kivált hallgatók helyére megválasztotta a testület Túróczi Ferenc hatod-, Toma Kornél ötöd- és Lengyel Zsolt negyedéves hallgatót.

Egyetemi tanárok lettek

Második napirendi pontként az egyetemi tanári pályázatokat véleményezte a tanács. A II-es belgyógyászati klinikán meghirdetett állásra egy pályázat érkezett, dr. Udvardy Miklóse, aki docens az említett klinikán. A bíráló, az oktatási, a tudományos és a klinikai bizottság a pályázót klinikai gyakorlatot szerzett, kitűnő belgyógyásznak találta, aki gyógyító, oktató és tudományos tevékenysége alapján alkalmas az állás betöltésére, ezért javasolták kinevezését. Ezzel az egyetemi tanács 57 igen, 2 tartózkodás és 1 nem szavazattal egyetértett. Szintén egy pályázat érkezett a szív- és tüdőgyógyászati klinika egyetemi tanári állására. Dr. Édes István docens, megbízott tanszékvezető adta be, aki elméleti intézetből került a klinikára, s a kardiológia számos területén gyakorlatot szerzett. Eredményes kardiológiai alapkutatásokat végez, több külföldi in-

tézettel áll kapcsolatban. Nagydoktori disszertációját benyújtotta a Szentgyörgyi Albert Orvostudományi Egyetem habilitálta. A bizottságok két tartózkodás mellett javasolták a kinevezését, amit a tanács 52 igen, 2 tartózkodás és 5 nem szavazattal jóváhagyott.

A szemészeti klinika egyetemi tanári állására dr. Berta András docens, a szemklinika tanszékvezetője pályázott. A bizottságok sokoldalúnak találták a munkáját. Graduális és posztgraduális képzésben vett részt a DOTE-n és a HIETE-n, tdk-s és kdk-s hallgatók munkáját irányította, diplomamunkáikat bírálta. Magyarul és angolul egyaránt oktat, vizsgáztat, a TEMPUS-program egyik szervezője. A szemklinika tok-felelőse, az egyetemi Ph. D. program egyik témavezetője és előadója. Tudományos teljesítménye kiemelkedően jó, kísérletes vizsgálatai eredményét közvetlenül lehet alkalmazni a gyakorlatban. Az USA-ban jelent meg 320 oldalas kézikönyve, az Enzymology of the Tears. Az orvostudományok doktora, közleményeinek impact faktora 9,36, citációs indexe 163. Nemzetközi kapcsolatai kiválóak, gyógyító munkáját országszerte elismerik. A bizottságok egy tartózkodással javasolták kinevezését, amit az egyetemi tanács 50 igen, 3 tartózkodás és 5 nem arányban megszavazott.

Az anatómiai intézetben meghirdetett egyetemi tanári állásra dr. Antal Miklós, az intézet habilitált docense és megbízott tanszékvezetője adta be pályázatát. A DOTE-n 1967-ben végzett, azóta dolgozik az intézetben. A magyar és az angol nyelvű graduális és posztgraduális képzésekben is résztvesz, rendszeresen tart előadásokat, vizsgáztat. Tudományos munkája kiemelkedő. Eredményeiről 49 dolgozatban számolt be, impact-faktora 85,74, munkáit 400-szor idézték. Négy évet töltött tanulmányutakon, Japánban, Svájcban, Angliában és az USA-ban. A molekuláris biológia és a morfológia nemzetközileg elismert művelője. A bizottságok egyhangúlag támogatták a kinevezését, s javaslatukat az *et* 51 igen,

3 tartózkodás és 5 nem szavazattal elfogadta.

A gyógyszereseti intézetben meghirdetett állásra dr. Kovács Péter tanszékvezető egyetemi docens pályázott, aki 1963-ban szerzett diplomát a DOTE-n, *summa cum laude* minősítéssel. Kimagasló tanulmányi eredményét Felsőoktatási Érdeméremmel ismerték el. 1980-ban lett az orvostudományok kandidátusa, 1983 óta docens. Angolból felső-, németből középfokú nyelvvizsgálója van. Több külföldi tanulmányúton vett részt, 67 megjelent tudományos közleményt jegyezhet, 41 folyóiratokban, a többi könyvek fejezeteként jelent meg. Impact-faktora 33,54, citációs indexe 258. Két OTKA-téma kutatásába kapcsolódott be, egy ETT-program témavezetője. Angolul és magyarul oktat, vizsgáztat, hallgatói tíz tdk-dolgozatot és hat diplomamunkát készítettek. A Ph. D. programban akkreditált oktató. Szakmai munkájáért több kitüntetést kapott, hazai tudományos társaságok és bizottságok tagja, 1994-ben habilitált. Az *et* dr. Kovács Péter kinevezését egyetemi tanárrá 51 igen, 2 tartózkodás és 6 nem szavazattal javasolta.

Honoris causa

A kollektív szerződés módosítását harmadik napirendként tárgyalta az egyetemi tanács. Tekintve, hogy a kollektív szerződést a munkáltató és a szakszervezet köti, a tanácsnak csak véleménynyilvánítási joga van. Ezzel élve harmincan mondtak igent, húszan nemet a tervezetre, tízen tartózkodtak a véleménynyilvánítástól. Negyedikként döntött a testület arról, hogy az elektronmikroszkópos centrum létrejöttében meghatározó szerepet betöltött Tadashi Hirano professzor kapjon-e *Honoris causa* kitüntetést. A tudományos bizottság meggyőző érvekkel támasztotta alá javaslatát, az egyetemi tanács megszavazta a díszdoktori címet a japán professzornak.

Kép-telen sorok

Karcúsítási tervvel az egészséges életmóddért

Tisztelt Hallgatóim! Bizonyára csodálkoznak, hogy most nem dr. Kisnagyeleti Boldizsár professzor úr tart önöknek előadást, hanem én, Senki Árpád, volt autósiskola-igazgató. Én vagyok az egyetlen az egyetemen, aki oktat és nem orvos. Azért kerültem ide, mert a professzor úrnak sokkal magasabb volt a fizetése, mint nekem. Most, hogy engem vettek fel, az egyetem egy csomó pénzt meg tud spórolni az államnak, a kormánynak a költségvetési hiány pótlására.

Először az egészséges életmódról fogok beszélni. Kérem szépen, aki üde, egészséges akar maradni, és ritkán kíván belenézni üres pénztárcájába, annak ajánlom mindennapi tornámat. Mivel korábban áltudományal is foglalkoztam, ezért bizonyítottam be, hogy akik ezeket a gyakorlatokat rendszeresen végzik, addig élnek, amíg meg nem hálnak. Legelőször is kapcsolják be a rádiót, a tévét és helyezték maguk elé az újságot. Forgassák körbe-körbe a fejüket (ez a fejturna!). Közben próbáljanak meg eligazodni, hogy melyik állami és pártvezető kinek, mikor, mit és miért mondott. Azt pedig ki, mikor és miért cáfolta meg. Fejkörzés indul; egy, kettő, három... Második gyakorlatként tegyünk az aszatra egy darab sajtot, majd tegyük csípőre a kezünket. Törzsünket fordítsuk a sajt felé és mondjuk; „eszem”, majd ellenkező irányba - „nem eszem”. Ezt addig ismétljük, amíg a tegnapi margarinos kenyérré ráfanyalodunk. Külön is javaslok, hogy a tisztelt hallgatók a kórházak osztályain is vezettessék be, mert ily módon nagyon sok élelmiszert lehet megtakarítani, közben pedig fognak a betegek...

A kórtermekben az adjunktus urakat győzzék meg arról, hogy a húsrak gyógyítanak. Ugyanis itt kell megszokniuk a betegeknek,

mert ha kimennek a valóságba, akkor hanyatt fognak esni. Ha itt a kórházban emiatt valaki mégis hanyatt esik, akkor ne segítsük fel, hanem bicikliztessük... be az Európa Házba. Ha valamilyen oknál fogva nem engednék be - mondjuk, mert van rajta sapka -, akkor biciklizzen vissza, tekintse meg a húsrakat, rögtön le kell vennie fejfedőjét, mert égnek áll majd a haja. A következő gyakorlatot azoknak ajánlom, akiknek tejet kell fogyasztaniuk. Helyezzenek mindkét tenyerükre egy-egy liter zacskós tejet, és emeljék a fejük fölé. Utána duplázzák meg a súlyt, és még erőteljesebben nyomják a plafon felé. Ha elsőre nem sikerül elérni a plafont, akkor ez azt jelenti, hogy a plafonig még maradt néhány forint. Ezt a kedves beteg más élelmiszer vásárlására fordíthatja. Például vehet rajta egy téliszalámi-csücsköt.

Szeretném felhívni a medikus urak figyelmét arra, hogy ezentúl a beteget ne rákkal, reumával és infarktrussal fenyegezzék, hanem az áfával, mert az áfa sokkal veszélyesebb. Szerintem az áfa, az államnak fizetendő tiszteletdíj, amit azért adunk teljesen önkéntes alapon, mert hálásak vagyunk neki, hogy 25 százalékig vigyáz az egészségünkre. Egy kórházi ágy 8 és 40 ezer forint között van naponta. Ha azonban az egészséges betegeket napközben nem engedjük feküdni, és például kihajtjuk a parkba, akkor sokkal olcsóbban megússza a kórház, rengeteget tud spórolni.

Kérem szépen, én kitaláltam, hogy az infúziót lehet bögrében is adni. Aztán vért venni úgy is lehet, hogy a betegnek megvágjuk az ujját, a vérét pedig belecsöpögtetjük egy stampedlibe. Ez vératömlesztéskor nagyon jól jön majd. Már is nagyon sok műszert kiiktattunk, s ezt az állam, a kormány mind a költségvetés hiányának

pótlására fordíthatja. Javaslom még, hogy az egészséges életmód érdekében ne adjunk gyógyszert a betegnek, mert a gyógyszer méregdrága. A rosszul megválasztott medikament pedig méreg. Ebből az következik, hogy a mérges orvos drága mérget ír fel a betegnek. Látható, hogy erre semmi szükség. Legyen gyógyszer a tokaji aszú. Valahol olvastam, hogy ennek minden csöppje gyógyszer, minden csöppje kincs. Persze nem adhatunk mindenkinek tokaji aszút. Mert nincs annyi aszúnk, nem jutna minden betegnek - elegendő. Ezért, aki nem akarja meginni ezt a kanalas gyógyszert, az nézze helyette a tévében a Rózsa Gyurit, attól fölvidámodik.

Előző praxisomból kiviláglik - autósiskola volt rám bízva -, hogy nagyon fontos tudni, mi is az a zsákutca. Most a KRESZ-t itt nem magyarázom el, de szerintem a zsákutca az a vakbél. Oda azonban még ne ttek ki a táblát. Az a sok hülye hajsza meg szálla behajt és bennszorul. Az egészséges életmód és annak érdekében, hogy kevesebb vakbél dicitiszt végezzünk, tenni kell valamit! Ezért tartom fontosnak egy olyan táblának a kitűzését, amelyik egyértelműen figyelmeztetne, hogy ami oda bemegy, az zsákutcába, vagyis „vak bélbe” megy... Igen ám, de éppen tegnap - az első munkanapomon - láttam röntgenen egy pasasnak a belső zúzódásait. Hát mondhatom, akkora emelkedők, bukkanók, lejtők, kanyarok voltak a gyomrában, hogy azt is tele lehetne tűzdelni táblákkal. Az ilyen bonyolult esetekre új táblát kellene kitalálni, aminek az lenne az értelme, hogy a záróvonalat átlépni tilos!

Senki Árpád
gépkocsi oktató
és gyógyító

Új egyetemi tanárok

Bíró Vilmos doktor, a kézsebész

A Traumatológiai Tanszéknek 1993. július 1-je óta új vezetője van. Dr. Bíró Vilmos egyetemi tanár, az orvostudományok doktora, aki egyúttal a Kenézy-Kórház baleseti sebészetének osztályvezető főorvosa is. A Pécsi Orvostudományi Egyetemről érkezett városunkba, feleségével és kislányával együtt. Nem volt nehéz jó kollegákra, barátokra találni a segítőkész debreceniek között.

- Professzor úr szerint van különbség a két egyetem traumatológiai képzésében?

- Számtottevő eltérések nincsenek, mert négy évvel ezelőtt mind a négy egyetem képviselői egyeztették a követelményrendszert, elfogadták a használatos tankönyvet. Pécsen önálló traumatológiai osztály működik, Budapesten, Szegeden és Debrecenben pedig az egyetemekhez kötődik mint elméleti tanszék, illetve kórházakhoz, klinikákhoz tartozik, mint baleseti sebészeti osztály. Az elmélet és a gyakorlat ilyenformán nagyszerűen ötvöződik a képzésben. Mivel a nyolc egyetemi státuszú oktatónk terhelése elviselhetetlenül magas lenne, hat-hét éve kórházi státuszú orvosaink is oktatnak elméleti tárgyakat. Ugyanígy részt vesznek az angolnyelvű képzésben is. A gyakorlati foglalkozásokon - itt a Kenézy-Kórházban - a negyedéves hallgatók a félév során kisebb beavatkozásokat végeznek el, videovetítéseken tanulmányozzák ezt a szakterületet. Pécsen sikerült elérnem, hogy a traumatológia szigorlati tárgy lett. Itt is szeretném ugyanezt megvalósítani, mert a modern orvostudományban olyan területéről van szó, amely a balesetek gyakorisága miatt egyre jobban előtérbe kerül.

- Itt van a vidék legnagyobb traumatológiai osztálya...

- Négy ambulanciánk működik, huszonnégy óra alatt általában négyszáz sérültet látunk el, tizenöt-húsz beteget veszünk fel. Nagyon fontos, hogy a balesetet követő egy-három órán belül megkapják a maximális ellátást. Köztudomású, hogy a többszöri műtét lassíthatja a gyógyulás folyamatát és idejét. Osztályunk éppen hatékonyságának biztosítása érdekében műszer- és implantátumigényes. Gyógyító munkánkat a megyei önkormányzat finanszírozza, ezért anyagilag feltehetően jobb helyzetben vagyunk, mint a DOTE egyes klinikái. Van egy tizenkét ágyas kézsebészeti részlegünk, ahol a replantációs ügyeletnek köszönhetően a végtagok visszavarrása bármikor megtörténhet. Egyéb olyan kézsebészeti műtéteket is végzünk, amelyek a régióban egyedülállóak.

- És ezzel már eljutottunk a professzor úr tudományos munkájához...

1978-ban a kandidátusi, 1987-ben az akadémiai doktori disszertációmát védtem meg ebben a témában. OTKA pályázatunk most lejárt, de egy újat nyertünk a kutatás támogatására. Jó eredményeket tudunk felmutatni a vállizületi sérülések gyógyítása, a térdizületi sérülések arthroszkópos diagnosztikája és ellátása terén, a combfej nekrozisának kutatásában, a csípőtáji törések gyógyításában. Ez utóbbi két területnek nagytekintélyű szakértője volt elődöm, Záborszky Zoltán egyetemi tanár. Idejövetelem előtt országsszerte elismerték azt a munkát is, amelyet a kollégák a gyermekkorban bekövetkezett sérülések, törések és ficamok gyógyítása során végeztek. A válltáji sérülések témakörében született egy kandidátusi disszertáció. Kézsebészeti kutatásaimat folytatom. Egy pécsi kutatóval és egy szombathelyi professzorral jó együttműködést alakítottam ki. A hajlítósérülések vizsgálatát pedig dr. Furka István professzorral, a kísérleti sebészeti intézet igazgatójával együtt végzem. Folytatjuk a csontegyesítő módszerek kutatását is, és ennek finanszírozására elnyertük az ETT pályázatát.

- Az elmondottakban benne van a tanszék és az osztály múltja, jelene és jövője. Vagyis a tervek is...

- Igen, de még hozzátenném, hogy a várható nyugdíjba vonulásomig hátralévő tizenöt évemet Debrecenben szeretném eltölteni, és úgy, hogy kollégáimmal együtt maximálisan eleget tudjunk tenni az oktatásban, a gyógyításban és a tudományos munkában meghatározott követelményeknek.

/Salga/

Foglalkozása sportorvos

Álma egy Megelőző Sportegészségügyi Centrum

Beszélgetés dr. Dankó Zsuzsával, a Sportegészségügyi Intézet vezetőjével

Meglehetősen mostoha ágazata az orvoslásnak a sportorvosi hivatás. Pedig éppen most lenne aktuális a régi kínai orvosok alapállása: akkor kapták a legtöbb fizetést, ha nem dolgoztak, ha sikerült egészségben tartani az uralkodót. A sportorvosi munka egy része is az egészségesekkel foglalkozik, hiszen a sportorvos többnyire közülük igyekszik kiszűrni a nem teljesen egészségeseket.

DOTÉ-s orvostanhallgató és egykor vagy most sportoló barátaim közül jónéhányat megkérdeztem, de egy példa sem akadt arra, hogy sportorvosnak mentek volna, sem arra, hogy minden vágyuk a sportorvoslás. Gyermekgyógyász, idegspecialista, ortopéd orvos igen, sportorvos nem. Álszent dolog lenne úgy tenni, mintha nem tudnánk, mi ennek az oka. Maradjunk annyiban, hogy nincsenek megbecsülve a sportorvosok sem erkölcsileg, sem anyagilag, s nemigen akad sportoló sem, aki az esedékes vizsgálatok után borítékkal keresné fel őket.

„A Tomola”

Sportorvos csak belső indítástól lesz az ember - fogalmazható meg ezek után látatlanban is a szentencia. S amint az alábbi beszélgetésünkből kiderül, dr. Dankó Zsuzsa, a Hajdú-Bihar megyei Sportegészségügyi Intézet vezetője ilyen okokból választotta ezt a foglalkozást. Vele beszélgettünk. Előbb az indítástól kérdeztem.

- Aktív atléta koromban csak fogalomként, a sportorvosi foglalkozás szinonimájaként emlegettük dr. Tomola György nevét. Ő volt a Tomola (a keresztnéve csak hosszas gondolkodás után jutott az eszembe. Ha akkor orvostanhallgató vagyok, talán éppen

miatta választom ezt a hivatást. Ön, hogyan választotta?

- Miskolcon, ahol gyerekeskedtem, ugyanez az fogalom volt dr. Petró ... Látja, nekem még gondolkodás után sem ugrott be, mi volt a keresztnéve ... Petró doktor belgyógyász és kardiológus volt. Nagyon közel áll a sportolókhoz, én általa kedveltem meg ezt a foglalkozást és határoztam el, hogy sportorvos leszek. Mindemellett rajongott a festményekért, komoly képtára volt.

- Hogyan került kapcsolatba a sporttal, hiszen ha sportorvosnál járt, ilyen előzménynek is lennie kellett?

- Két testvéremmel együtt a tanuláson kívül szinte csak a sportolással foglalkoztunk egész nap. Kertes házban laktunk, ahol mini sportpályánk volt. Foci, kosárlabda, ping-pong. Ezek voltak az otthoni sportok, meg télen a korszolya, a hegyekben a sízés. Aztán egyesületekben kötöttünk ki. Én a DVTK-ban asztalitenisztem, kosaraztam. Belekóstoltam a teniszbe is, de mivel a többi, említett sportág jobban ment, abbahagytam. Így ismerkedtem meg a sportorvosi munka szépségeivel, s amikor felvételiztem a DOTÉ-re, már elhatároztam, hogy az leszek. Egyébként testvéreim is az orvosi hivatást választották.

- Aztán jött a DOTÉ, amely a hatvanas évek végén, hetvenes évek elején is olyan szigorú iskola volt, hogy nemigen lehetett a tanulás mellett rendszeresen sportolni.

- Igen, s ráadásul egy fertőzés nyomán összeszedtem egy szívizomgyulladást, ami óvatosságra intett. De mint látja, a sporttal való kapcsolatomban nem szakadt meg, hiszen amint kikerültem az egyetem padjaiból, azonnal itt kezdtem el dolgozni a sportorvosi intézetben, s huszonegy éve ez a munkahelyem.

- Mi a sportorvosi ars poeti-

cája?

- A megelőzés mindenek előtt. S ez rendszeres sportorvosi ellenőrzést feltételez. Hogy ne akkor jöjjenek a sportorvoshoz a versenyzők, ha már megsérültek, ha már betegek. Sajnos ezen a téren is csökkent a fegyelem. Valamikor elképzelhetetlen lett volna, hogy valaki sportorvosi engedély nélkül induljon versenyen. Nagyobb középiskolai bajnokságok előtt késő estig dugig volt az intézet, a gyerekek, de a testnevelők is tudták, ha nincs meg az Alkalmas minősítés, másnap a sportoló nem indulhat. Ma már csak elvétve ilyen szigorúak, sőt sok versenyen megelőgszenek azzal, hogy a résztvevők aláírnak egy záradékot, amelyben tudomásul veszik: saját felelősségükre indulnak a versenyen. Vajon hogyan fogadnák ilyenkor, ha valaki meghalna, s hivatkoznának arra, hogy aláírta ezt a mondatot?

Halál testnevelési órán

- Mint ahogyan a közelmúltban meg is halt egy berettyóújfalui iskolai tanuló, testnevelési órán, bemelegítő futás közben, aki kardiológiai kezelés alatt állt. Még korábban, az olimpiai ötpróbán, egy 30 fokos, párás melegben a Velencei-tavon rendezett 28 kilométeres futásban vesztette életét egy fiatalember. Nála a boncolás olyan coronaria szűkületet állapított meg, amely addigi életében nem okozott tüneteket. Igaz, addig nem is volt ilyen terhelésnek kitéve. Mi erről a véleménye?

- Látatlanban nem lehet a berettyóújfalui tragédiáról állást foglalni, hiszen a hirtelen halál bárkivel előfordulhat. De az ilyesmi elkerülésére lenne hivatott az alaposabb vizsgálat, például a terheléses EKG. Ezelőtt két évvel pályázaton nyertünk egy olyan szobakerékpárt, amelyet össze le-

hetne kötni az EKG-készülékkel. De azóta sem tudjuk használni, mert nincs hozzá defibrillátorunk. Hiába kérjük az illetékeseket, hogy vásároljanak egyet, nincs rá 200 ezer forint. Enélkül tilos terheléses vizsgálatot végezni, egyébként helyesen, hiszen előfordulhat, hogy a túlterhelt szív fibrillációba kezd, amely defibrillátor nélkül halálhoz vezet.

- *Milyen lenne álmai sportegészségügyi intézete?*

- Az lenne az elnevezése, hogy **Megelőző Sportegészségügyi Centrum**. Itt nemcsak sportolókat, hanem bárkit fogadnánk, aki hozzánk fordul. Mondjuk bejön valaki, aki már kinőtt az iskoláskorból és azt mondja, hogy enged az erre irányuló propagandának, sportolni akar. Felmérnénk egészségügyi állapotát, kondícióját, terhelhetőségének mértékét, s életkorára, testére szabott edzéstervet adnánk neki a kívánt sportágban. Ha valamilyen egészségügyi prob-

lémája lenne, megállapodnánk vele, hogy milyen gyakorisággal jöjjön ellenőrző vizsgálatokra. Így aztán nyugodtan, szervezete ismeretében kezdetben el sportolni az egészségéért.

- *Hol tanítanak ma sportegészségügyi ismereteket?*

- Orvosi szinten úgy tudom, sehol. De még az egészségügyi szakközépiskolában sem. Legáltalább is erre utal, hogy évekkal ezelőtt résztvettem egy tankönyvre kiírt pályázaton. A sportegészségtan könyvemmel nyertem, de azóta sem találtam kiadót, amely megjelentette volna. Úgy látszik, nincs rá szükség...

- *Mit szólna hozzá, ha mostanában idejönne egy lelkes medikus, vagy medika, s azt kérdezné, hogyan lehetne sportorvos, mert minden vágya ez?*

- Nagyon örülnék neki és minden segítséget megadnék, hogy megvalósítsa álmát. Ugyanakkor teljesen valószínűtlennek hiszem,

hogy bárki is sportorvos kívánna ma lenni Magyarországon...

Aki mindezek után azt hiszi, hogy egy mellőzöttségbe zárkózott, megkeseredett emberrel beszélgettem, téved. Dankó doktornő szeme most is éppen úgy csillog, ahogyan akkor csilloghatott, amikor hasonló kéréssel dr. Tomola Györgyhöz fordult, s e csillogásban nemcsak a hivatásának élő ember belső harmóniája van, hanem életöröm és vidámság is. Különösen akkor, ha interjúm kívül negyedéves orvostanhallgató fiáról beszélhet, aki a nehéz orvosegyetem végzése közben is minden alkalmat megragad a testedésre, noha nem sportol versenyszerűen. S ha valaki a DOTE hallgatói közül éppen ennek az interjúm a hatására fordulna a sportorvosi hivatás felé... De ne beszéljünk erről, csodák manapság nem szoktak történni.

Gótz József

Kérdőjel-műhely

A harmadik évfolyamába lépett orvosegyetemi újság, a Kérdőjel —az alapító intézmény szándéka szerint— túl azon, hogy bepillantást enged az egyetemi tanács elé került kérdésekbe, beszámol az egyetemi élet különböző fórumain született közérdekű döntésekről, a dolgozókhöz és természetesen a hallgatókhoz is szól. A legjobban persze akkor teljesítheti hármass feladatát, ha a szerkesztőbizottság munkájába minél többen bekapcsolódnak, ötletekkel, információkkal, írásokkal, rajzokkal, fotókkal segítik az egyetemi lapot abban, hogy a DOTE eseményekben gazdag, sokszínű életét minél valóságosabban tudja nyomon követni az újság. A közös gondolkodás fórumaivá szeretnénk tenni a szerkesztőbizottság üléseit, amelyek a II-es kollégium földszintjén található szerkesztőségi szobában lesznek, a következő november 8-án kedden, 19 órakor.

Az orvostörténeti speciálkollégium előadásai

- November 1.: ókor. Egyiptom, Mezopotámia, Mexikó, Peru, India és Kína
- November 8.: görög medicina. A hippokrateszi korszak. Alexandria, Róma
- November 15.: a középkori skolasztikus és arab medicina
- November 22.: reneszánsz és humanizmus
- November 29.: a barokk medicina
- December 6.: a 18.század orvostudomány

Az előadások az elméleti tömb előadótermében 18 órakor kezdődnek. A speciális kollégium a második szemeszterben folytatódik.

Kérdőjel. A Debreceni Orvostudományi Egyetem lapja. Felelős kiadó: dr. Gergely Lajos.
Felelős szerkesztő: Balázs Melinda. Szerkesztőség: a diákönkormányzat irodájában (4012 Debrecen, Nagyterdei krt. 98., II-es kollégium, földszint). Telefon: 411-600/5220. Telefon/fax: 415-753.
Tervezőszerkesztő: Magulya László (szakdidaktikai csoport). Nyomják: a DOTE házi nyomdájában.
Felelős vezető: Telek László. Terjeszti: a szolgáltatási osztály és a diákönkormányzat.